

طرح پژوهشی و کاربردی
فن دفاع حقوقی و وکالت در
دعاوی مدنی

کاری از کارگروه اخلاق و رفه‌ای و فن دفاع حقوقی
علی ادیبی، فرزاد اردلان، حمید رضا آقا پور، سید مهدی انوری
پژمان پیروزی، ابوالفضل حضرتی، علی رفیعی، سیدرضا زمانی درمزاری
علیرضا سلطانی، میثم عندلیبیان، سید احمد میرزایی، سید ناصر نامدار

تابستان ۱۳۹۳

عنوان قراردادی :	ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور :	طرح پژوهشی و کاربردی فن دفاع حقوقی و وکالت در دعاوی مدنی / کمیته حقوقی وکلای مرکز امور مشاوران حقوقی قوه قضائیه، کارگروه اخلاق حرفه‌ای و فن دفاع حقوقی.
مشخصات نشر :	تهران : فکرسازان، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری :	۳۵۵ص.
شابک :	۹۷۸-۹۶۴-۸۸۸۴-۹۵-۱
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
یادداشت :	کتابنامه.
موضوع :	وکالت - ایران
موضوع :	دعاوی
موضوع :	حقوق مدنی - ایران - دعاوی
نسخه افزوده :	ایران. قوه قضائیه. مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان. کمیته حقوقی
نسخه افزوده :	ایران. قوه قضائیه. مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان. کارگروه اخلاق حرفه‌ای و فن دفاع حقوقی
رده بندی دکره :	۴۱۳۹۳۷/۸۶۴KMH
رده بندی :	۵۵۰۲۹/۳۴۲
شماره کتابشناسی ملی :	۳۳۹۹۰۴

ناشر: انتشارات فکرسازان

نام کتاب: «طرح پژوهشی و کاربردی فن دفاع حقوقی و وکالت در دعاوی مدنی»

تعداد صفحه: ۳۵۵ صفحه

قطع: وزیری

سال انتشار: ۳۹۳

نوبت انتشار: اول

تیراژ: ۲۰۰۰

قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۸۴-۹۵-۱

دفتر مرکزی انتشارات: تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان شهید وحید نظری،

کوچه شهید قدیری، پلاک ۲۲، واحد ۴، تلفن: ۶۶۴۸۹۲۹۶ - ۶۶۴۸۹۲۹۷

فکس: ۶۶۹۶۰۷۶۰

مقدمه.....	۱۷
------------	----

فصل اول - کلیات

۱- کلیات - مفاهیم، تعاریف و اصطلاحات:.....	۲۱
۲- وکالت:.....	۲۲
۳- وکالت انتخابی:.....	۲۲
۴- وکالت ابرار:.....	۲۳
۵- وکالت خاص:.....	۲۴
۶- وکالت عام:.....	۲۴
۷- وکالت در دادگاه:.....	۲۴
۸- وکالت در قبض (وکیل):.....	۲۶
۹- وکالت ضمنی:.....	۲۶
۱۰- وکالت فضولی:.....	۲۶
۱۱- انواع وکیل:.....	۲۷
۱۲- وکیل ثابت الوکاله:.....	۲۷
۱۳- وکیل در اجرای صیغه:.....	۲۷
۱۴- وکیل در توکیل:.....	۲۷
۱۵- وکیل مدافع شفاهی:.....	۲۷
۱۶- وکیل مستقل در معاوضه:.....	۲۷
۱۷- وکیل مفروض مستقل:.....	۲۸
۱۸- وکیل عمومی:.....	۲۸
۱۹- طرفین ارکان عقد وکالت:.....	۲۸
۲۰- حدود و شمول وکالت در دعاوی:.....	۳۱
۲۱- شرایط وکالت دعوی:.....	۳۴
۲۲- وکالتنامه:.....	۳۷

۲۳-	موارد رد وکیل / وکالت:	۳۸
۲۴-	موارد ابلاغ به وکیل و موکل :	۳۹
۲۵-	حضور وکیل (وکلاء) در جلسات دادرسی:	۴۰
۲۶-	وکالت در مراحل مختلف (درجات وکالت) :	۴۳
۲۷-	آثار وکالت:	۴۶
۲۸-	تعهدات و تکالیف وکیل :	۴۷
۲۹-	تعهدات و تکالیف موکل :	۵۲
۳۰-	آثار وکالت نسبت به اشخاص ثالث :	۵۳
۳۱-	تفاوت وکیل مدنی و وکیل حقوقی:	۵۴
۳۲-	وجود تراکم تلاف و تعریف حدود آنها:	۵۴
۳۳-	شباهت های وکیل مدنی و حقوقی / دادگستری:	۵۵
۳۴-	تفاوت و اختلاف بین وکیل مدنی و حقوقی / دادگستری:	۵۵
۳۵-	وکیل در مراجع قانونی و محاکم قضایی:	۵۷
۳۶-	موارد عدم نیاز به معرفی وکیل حقوقی / دادگستری:	۵۷
۳۷-	دعوی حقوقی و دعوی مدنی:	۵۹
۳۸-	تمایز دفاع و وکالت و رابطه آنها:	۵۹
۳۹-	نگاه های اجمالی مربوط به وکالت در ایران اسلام و جهان :	۶۰
۴۰-	نگاه به وکالت در ایران و اسلام:	۶۰
۴۱-	نگاه فقهی - شرعی:	۶۰
۴۲-	مفهوم وکالت از نگاه فقهای اسلامی:	۶۰
۴۳-	وکالت در قرآن :	۶۱
۴۴-	وکالت در روایات:	۶۱
۴۵-	استقرار و ثبوت وکالت:	۶۱
۴۶-	عدم خیانت حرفه ای:	۶۲
۴۷-	مسئولیت وکیل :	۶۲
۴۸-	دیدگاه فقها:	۶۲
۴۹-	ادله اربعه:	۶۳

جایگاه وکیل دادگستری در قوانین و مقررات در ایران :	۶۳
۴۹- اصول حرفه‌ای وکالت و وکیل در قانون اساسی :	۶۳
۵۰- اصول حرفه‌ای وکالت در قوانین و مقررات مختلف :	۶۳
۵۱- نگاه عرفی به وکیل در جامعه :	۶۶
۵۲- نگاه به وکیل و وکالت در جهان :	۶۶

فصل دوم- مبانی دفاع وکیل در دعاوی حقوقی

۱- مبانی قانونی دفاع :	۶۹
۲- حق انتخاب و داشتن وکیل :	۶۹
۵۴- تعریف انتخاب وکیل :	۷۲
۵۵- حق انتخاب وکیل - امور کیفری :	۷۳
۵۶- حق انتخاب وکیل - قوانین خاص :	۷۳
گفتار سوم- مبانی عرفی دفاع :	۷۶
۵۷- مبانی عرفی دفاع در فرهنگ :	۷۶
۵۸- مبانی عرفی دفاع در فرهنگ و حرای :	۷۸
گفتار سوم- مبانی علمی و دکترین :	۸۰

فصل سوم- شاخصه‌ها و ویژگی‌های وکیل حقوقی

گفتار اول- شاخصه‌های عمومی وکیل :	۸۹
۵۹- شاخصه‌های کلی و مشترک وکلای حقوقی و کیفری :	۸۹
۶۰- داشتن شرایط قانونی وکالت :	۹۰
۶۱- تفویض و تنظیم وکالت و اعمال آن برابر قانون :	۹۰
۶۲- احراز و اثبات وکالت وکیل :	۹۱
۶۳- پوشش ظاهری وکیل :	۹۲
۶۴- وضعیت شکلی دفتر وکالت :	۹۳
۶۵- حفظ شئون حرفه‌ای وکالت :	۹۴
۶۶- عرف عام :	۹۴
۶۷- عرف خاص :	۹۵

- ۶۸- رابطه هنر باشون و کالت: ۹۵
- ۶۹- مشاغل مغایر با مشاغل و کالت: ۹۶
- ۷۰- تبلیغات و و کالت: ۹۷
- ۷۱- احترام و رعایت حرمت دیگران: ۹۷
- ۷۲- وظایف حرفه‌ای وکیل در مشاوره حقوقی و و کالت دعاوی: ۹۸
- گفتار دوم- ویژگی‌ها و شاخصه‌های اختصاصی وکیل حقوقی / دادگستری: ۹۹
- ۷۳- اتانایی نسبی در استنباط حقوقی و فقهی در و کالت مدنی: ۹۹
- ۷۴- توانایی نسبی و تسلط علمی و تخصصی در فن دفاع: ۱۰۰
- ۷۵- تخصص گرایی: ۱۰۱
- گفتار سوم- شاخصه‌های عرفی و اجتماعی: ۱۰۲
- ۷۶- ویژگی‌های اخلاقی و شخصیتی وکیل مدنی در نگاه عرف و اجتماع: ۱۰۲
- ۷۷- اصول اخلاقی فرهنگی وکیل مدنی در نگاه عرف و اجتماع: ۱۰۲
- گفتار چهارم- شاخصه‌های مبنای برده‌های قضایی: ۱۰۳
- گفتار پنجم- استانداردهای بین‌المللی وکیل و و کالت در دعاوی حقوقی: ۱۰۴
- ۷۸- و کالت و دفاع در لایحه بین‌المللی حقوق بشر: ۱۰۶
- ۷۹- اصول اساسی نقش وکلا / lawyer basic principles on the role ۱۰۶
- ۸۰- حق داشتن وکیل برای همه: ۱۰۷
- ۸۱- حقوق و تضمینات مربوط به انجام حرفه وکالت: ۱۰۷
- ۸۲- تعهدات و مسئولیتهای وکلا: ۱۰۸
- ۸۳- گزارشگر خاص در موضوع استقلال قضات و وکلا: ۱۰۹
- ۸۴- و کالت در حقوق اتحادیه اروپا: ۱۰۹

فصل چهارم- فن دفاع حقوقی و و کالت در دعاوی مدنی

- گفتار اول- زمینه‌ها و ضرورت‌های دفاع حقوقی و و کالت در دعاوی مدنی: ۱۱۱
- ۸۵- ضرورت‌های قانونی: ۱۱۱
- ۸۶- ضرورت‌های عرفی: ۱۱۲
- ۸۷- ضرورت‌های علمی و دکترین: ۱۱۳
- ۸۸- ضرورت‌های مادی و معنوی مربوط به موکل: ۱۱۴

۸۹- وضعیت خاص موکل	۱۱۷
گفتار دوم- پذیرش وکالت ونحوه و اقسام آن :	۱۲۰
۸۹- چگونگی شرایط تفویض وکالت	۱۲۰
۹۰- چگونگی موضوع و مورد وکالت:	۱۲۲
۹۱- وکالت جهت مشاوره حقوقی و وکالت کلی:	۱۲۳
۹۲- فرم الف- وکالت نامه کلی	۱۲۷
فرم ب- فرم درخواست و پذیرش موکل	۱۳۱
۹۴- قرارداد مشاوره حقوقی با اشخاص حقوقی:	۱۳۳
فرم ج ۱- فرم قرارداد مشاوره حقوقی با اشخاص حقوقی	۱۳۳
۹۶- قرارداد مشاوره حقوقی با اشخاص حقیقی:	۱۳۷
۹۷- فرم ج ۲- قرارداد مشاوره حقوقی با اشخاص حقیقی	۱۳۷
۹۸- تعریف موضوع وکالت و حدود اختیارات وکیل در فرم چابی وکلاء :	۱۴۰
۹۹- فرم د - تعریف موضوع وکالت و حدود اختیارات آن در فرم چابی وکلاء :	۱۴۰
۱۰۰- موضوع وکالت:	۱۴۰
۱۰۱- حدود اختیارات:	۱۴۰
۱۰۲- وکالتنامه و قرارداد وکالت (قرارداد تکمیلی وکالت وحق الوکاله) :	۱۴۰
۱۰۳- فرم ر- فرم قرارداد حق الوکاله/ قرارداد تکمیلی وکالت:	۱۴۱
۱۰۴- نحوه تنظیم وکالتنامه وکلای دادگستری:	۱۴۵
۱۰۵- مشخصات موکل: نام و نام خانوادگی- شخص حقیقی/شخص حقوقی:	۱۴۵
۱۰۶- اقامتگاه موکل:	۱۴۷
۱۰۷- نام و نام خانوادگی وکیل، پایه پروانه، شماره پروانه:	۱۴۷
۱۰۸- نامشخص و خانوادگی و اقامتگاه طرف:	۱۴۸
۱۰۹- اقامتگاه وکیل :	۱۴۸
۱۱۰- موضوع وکالت و حدود اختیارات وکیل :	۱۴۹
۱۱۱- حق الوکاله وحق المشاوره و ترتیب پرداخت آن :	۱۵۳
۱۱۲- ابطال تمبر وکالتنامه:	۱۵۴
۱۱۳- نکته ها و ابیدهای کاربردی نحوه تنظیم وکالتنامه وکیل :	۱۵۶

فصل پنجم- بایسته‌های وکالت و دفاع در دعاوی مدنی

- گفتاراول- اصول اساسی و بنیادین در دفاع حقوقی: ۱۶۳
- ۱۱۴- الزامی بودن وکالت دادگستری در امر دفاع مدنی: ۱۶۳
- ۱۱۵- آگاهی از قوانین و مقررات (قانوندانی و قانونمندی وکیل) ۱۶۸
- ۱۱۶- استفاده از اصول حرف‌های وکالت: ۱۶۹
- ۱۱۷- ابزارهای حرف‌های و قانونی وکیل در دفاع در جهت اعمال منافع مشروع و قانونی
- موکل: ۱۷۰
- ۱- سرعایت مصالح و غبطه موکل: ۱۷۱
- ۱۱۹- مطالعه دقیق، مستند و کامل پرونده و مدارک: ۱۷۲
- ۱۱۰- اصول تدوین و تنظیم لوایح حقوقی: ۱۷۳
- ۱۲۱- طرح موضوع دعوی و دفاع در برابر دعوی: ۱۷۴
- ۱۲۲- تفهیم و تبیین دقیق اصل در مراحل مختلف دفاع و تبعات عدم توجه بدان: ۱۷۵
- ۱۲۳- آداب و آفات حرف‌های وکالت: ۱۷۶
- ۱۲۴- آداب وکالت در دفاع: ۱۷۶
- ۱۲۵- آفات وکالت در دفاع: ۱۷۶
- ۱۲۶- سخن‌وری و دفاع شفاهی: ۱۷۷
- ۱۲۷- استفاده از تجارب و رویه‌های قضایی در دفاع حقوقی: ۱۸۰
- ۱۲۸- استفاده از اصول و ابزارهای فقهی و حقوقی: ۱۸۲
- گفتار دوم- مهارت‌های حقوقی وکلا در دفاع: ۱۸۲
- بنداول- مهارت‌های علمی و تخصصی وکیل در دفاع: ۱۸۳
- ۱۲۹- دانش حقوقی کارشناسی: ۱۸۴
- ۱۳۰- کارآموزی وکالت: ۱۸۵
- ۱۳۱- شناخت و تسلط بر قوانین و اطلاعات حقوقی معتبر: ۱۸۵
- ۱۳۲- شناخت و تسلط به اصول و قواعد فقهی در وکالت: ۱۸۶
- ۱۳۳- سخن‌وری در بیان و دفاع: ۱۸۷
- ۱۳۴- خریختگی و مهارت در دفاع: ۱۸۸
- ۱۳۵- مهارت در آئین‌گارش حقوقی و لوایح دفاعیه حقوقی: ۱۸۸
- ۱۳۶- مهارت در شنیدن، مذاکره کردن و مشورت نمودن (تجربه کردن): ۱۸۹

بند دوم- مهارت‌های وکیل نسبت به موکل و طرف موکل :	۱۹۰
۱۳۷- وضعیت و شخصیت موکل :	۱۹۱
۱۳۸- احراز و شناخت واقعیت و حقیقت؛ دفاع از حق :	۱۹۱
۱۳۹- پذیرش موکل :	۱۹۳
۱۴۰- مطالعه پرونده و مدارک: در دادگاه و خارج از دادگاه:	۲۰۱
۱۴۱- تعیین تکلیف وضعیت مالی و کالت (انقضاء قرارداد و کالت و حق الوکاله) :	۲۰۲
۱۴۲- مهارت وکیل نسبت به مناسبات مالی با اشخاص ثالث :	۲۱۰
۱۴۳- تصدیق اوراق :	۲۱۱
۱- فکیک دعاوی حقوقی و مدنی از دعاوی کیفری و غیرترافی:	۲۱۲
۱۴۵- مهارت‌های تخصصی وکیل در وضعیت‌های حقوقی مختلف :	۲۱۲
۱۴۶- مهارت‌های رشد داد و اطلاعات حقوقی طبقه‌بندی شده:	۲۱۳
بند سوم- مهارت‌های وکیل نسبت به مراجع قضایی و قانونی و اشخاص ثالث :	۲۱۴
۱۴۷- مهارت حرفه‌ای حقوقی وکیل در رفتار با اشخاص ثالث (طرف موکل و وکلای	
وی):	۲۱۴
۱۴۸- مهارت حرفه‌ای و حقوقی وکیل در رفتار با کارکنان وکیل :	۲۱۶
۱۴۹- مهارت حرفه‌ای و حقوقی وکیل در رفتار با مقامات و مراجع قضایی:	۲۲۰
بند چهارم- مهارت‌های قانونی وکیل در امر دفاع:	۲۲۳
۱۵۰- روش‌های دفاع حقوقی در دعاوی مدنی:	۲۲۳
۱۵۱- مراحل دفاع در دعاوی حقوقی:	۲۲۴
۱۵۲- نحوه تدوین و تقدیم دادخواست در دعاوی مدنی:	۲۲۴
۱۵۳- دادخواست و ارکان آن :	۲۲۵
۱۵۴- نحوه تدوین و نگارش دادخواست:	۲۲۹
۱۵۵- خواهان و خوانده:	۲۲۹
۱۵۶- بهای خواسته:	۲۳۰
۱۵۷- مشخصات وکیل یا نماینده قانونی:	۲۳۲
۱۵۸- دلائل دادخواست:	۲۳۲
۱۵۹- هزینه دادرسی:	۲۳۴
۱۶۰- اسرار از پرداخت هزینه دادرسی:	۲۳۵

۱۶۱- جلسه دادرسی (رسیدگی):	۲۳۷
۱۶۲- نکته‌ها و بایدهای جلس‌ها و لدادرسی و آثار مترتب بر آن :	۲۳۸
۱۶۳- اعتراض به خواست هویهای آن :	۲۳۸
۱۶۴- تغییر و یا افزایش خواسته :	۲۳۸
۱۶۵- تأمین از اتباع بیگانه :	۲۳۹
۱۶۶- همراه داشتن اصول اسناد و مدارک دعوی :	۲۳۹
۱۶۷- لزوم طرح ایرادات در اولین جلسه دادرسی، مگر آن که بعداً، حادث شده باشند :	۲۳۹
۱۶۸- تقدیم دادخواست تقابل تا اولین جلسه دادرسی :	۲۴۱
۱۶۹- اظهار تردید و یا انکار و ادعای جعلیت باید در اولین جلسه دادرسی به عمل آید، مگر آنکه، بعداً سبب آن حادث شده باشد :	۲۴۱
۱۷۰- واهی و خلاف جلسه دادرسی :	۲۴۲
۱۷۱- ایراد :	۲۴۲
۱۷۲- دفاع :	۲۴۲
۱۷۳- سکوت :	۲۴۲
۱۷۴- طرح دعوی متقابل :	۲۴۳
۱۷۵- تجدید جلسه دادرسی :	۲۴۳
۱۷۶- توقیف دادرسی :	۲۴۳
۱۷۷- استرداد دعوی و دادخواست :	۲۴۵
۱۷۸- صدور حکم :	۲۴۵
نحوه اعتراض به حکم :	۲۴۸
۱۷۹- واخواهی :	۲۴۸
۱۸۰- تجدیدنظر خواهی از حکم اولیه :	۲۵۰
۱۸۱- نحوه محاسبه هزینه دادرسی در مرحله تجدیدنظر :	۲۵۰
طرق فوق العاده شکایت از آرا :	۲۵۲
۱۸۲- فرجام خواهی :	۲۵۲
۱۸۳- احکام و قرارهای قابل فرجام خواهی و غیرقابل فرجام خواهی :	۲۵۳
۱۸۴- مهلت فرجام خواهی :	۲۵۴
۱۸۵- آئین فرجام خواهی و رسیدگی بدان :	۲۵۵

۱۸۶-موارد نقض :	۲۵۵
۱۸۷-اعاده دادرسی:	۲۵۶
۱۸۸-آرای قابل اعاده دادرسی:	۲۵۷
۱۸۹-جهات اعاده دادرسی:	۲۵۷
۱۹۰-مهلت و اصحاب اعاده دعوا در اعاده دادرسی:	۲۵۷
۱۹۱-آیین اعاده دادرسی:	۲۵۸
۱۹۲-تأثر اعاده دادرسی و صدور رای:	۲۵۹
۱۹۳-اعتراض ثالث :	۲۶۰
۱۹۴-اعتراض ثالث و شرایط آن :	۲۶۱
۱۹۵-آثار اعتراض ثالث و صدور رای	۲۶۱
۱۹۶-نحوه اجرای حکم دادگاه:	۲۶۲
۱۹۸- صدور اجراء:	۲۶۳
۱۹۹-توقیف اموال محکوم علیه:	۲۶۴
۲۰۰-هزینه های اجرایی:	۲۶۵
۲۰۱-اعسار محکوم علیه:	۲۶۷
۲۰۲-اعسار از تودیع هزینه دادرسی:	۲۶۸
۲۰۳-مُعسراز تادیه محکوم به:	۲۶۸
۲۰۴-مُعسراز تادیه دیون :	۲۶۹

فصل ششم- فن دفاع و وکالت حقوقی

گفتار اول- موانع و محدودیت های دفاع حقوقی و وکالت در دعاوی مدنی:	۲۷۷
۲۰۶-موانع حقوقی و قانونی:	۲۷۷
۲۰۷-شرایط و موانع شکلی وکالت:	۲۷۸
۲۰۸-تکالیف حرفه ای وکیل در وکالت و دفاع :	۲۷۸
۲۰۹-نصاب قانونی وکالت:	۲۷۹
۲۱۰-وکالت در مراجع و موضوعات خاص :	۲۷۹
۲۱۱-موانع عرفی و اجتماعی / فرهنگی:	۲۸۲
۲۱۲-تخصصی نبودن / نشدن فرهنگ وکالت:	۲۸۲

- ۲۱۳-عدم ایفای تعهدات مالی و قراردادی موکلین : ۲۸۴
- ۲۱۴-تاکید بر حصول به نتیجه برای ارزیابی خدمات و کیل : ۲۸۵
- ۲۱۵-ناپهنجاری های حوزه وکالت: ۲۸۶
- ۲۱۶-سهارت ها و توانمندی های حرفه ای وکیل : ۲۸۶
- ۲۱۷-مسئولیت های حقوقی و قانونی وکیل : ۲۸۷
- گفتار دوم- تجارب حرفه ای وکیل در فن دفاع حقوقی: ۲۸۷
- ۲۱۸- تجارب شخصی وکیل در دفاع حقوقی: ۲۸۸
- ۲۱۹- تجارب حرفه ای وکلاء در دفاع حقوقی: ۲۸۸
- ۲۲۰- تجارب مکتوب و مبتنی بر دکتربین، آموزه های حقوقی و رویه های قضایی: ۲۹۰

فصل پنجم: اصول و قواعد فقهی فن دفاع وکیل در دعاوی مدنی

- گفتار اول- پیش زمینه های قراردادی: ۲۹۳
- ۲۲۱- تعریف قواعد فقهی: ۲۹۳
- ۲۲۲- فرق قاعده فقهی، مسئله فقهی و مسئله اصولی (اصول فقه) ۲۹۴
- ۲۲۳- تاریخچه تدوین قواعد فقهی ۲۹۵
- گفتار دوم- اصول فقهی (حقوقی): ۲۹۶
- ۲۲۴- اصل آزادی اراده: ۲۹۶
- ۲۲۵- اصل آزادی قراردادها: ۲۹۶
- ۲۲۶- اصل آزادی مالکیت: ۲۹۶
- ۲۲۷- اصل اباحه (اصاله الجواز) : ۲۹۶
- ۲۲۸- اصل برائت (اصاله البرائه) : ۲۹۶
- ۲۲۹- اصل لفظی (استدلال اللفظی) : ۲۹۷
- ۲۳۰- اصل حقیقت (اصاله الحقیقه) : ۲۹۷
- ۲۳۱- اصل صحت (اصاله الصحه): ۲۹۷
- ۲۳۲- استصحاب تأخیر یا اصل تأخر حادث : ۲۹۷
- ۲۳۳- اصل احترام مال غیر (قاعده احترام، احترام مال غیر) : ۲۹۸
- ۲۳۴- اصل عدم تداخل : ۲۹۸
- ۲۳۵- اصل فوری خیار: ۲۹۸

٢٩٨		گفتار سوم - قواعد فقہی:
٢٩٨		٢٣٦-قاعده احترام مال المسلم وعمله (احترام مال وعمل مسلمان):
٣٠١		٢٣٧-قاعده «اقدام»:
٣٠٤		٢٣٨-قاعده «اقرار»:
٣٠٥		٢٣٩-قاعده «البينه على المدعى واليمين على من انكر»:
٣٠٦		٢٤٠-قاعده «استيمان»:
٣٠٧		٢٤١-قاعده «اتلاف»:
٣٠٩		٢٤٢-قاعده «الاذن في الشيء اذن في لوازمه»:
٣١٠		٢٤٣-قاعده «قاطعه»:
٣١٤		٢٤٤-قاعده «الاصل من الملك»:
٣١٦		٢٤٥-قاعده «قرب البيع الابد»:
٣١٧		٢٤٦-قاعده «تبعيت نما ازاصل»:
٣١٨		٢٤٧-قاعده «تحجير»:
٣١٩		٢٤٨-قاعده «التلف في زمن الباع لا الباع له»:
٣٢٠		٢٤٩-قاعده «تلف المبيع قبل القبض من الباع»:
٣٢١		٢٥٠-قاعده «سلطنت يا تسليط يا تسلط»:
٣٢٢		٢٥١-قاعده «ضمان غرور» (المغرور يرجع الى من غرره):
٣٢٣		٢٥٢-قاعده «عدم سماع الانكار بعد الاقرار»:
٣٢٣		٢٥٣-قاعده «العقود تابعه للقصد»:
٣٢٥		٢٥٤-قاعده «الغرر»:
٣٢٦		٢٥٥-قاعده «على اليد ما اخذت حتى تؤدى»:
٣٢٨		٢٥٦-قاعده «الفراش»:
٣٢٩		٢٥٧-قاعده «القرعه»:
٣٣٠		٢٥٨-قاعده «كل عقد لا يضمن بصحيحه لا يضمن بفاسده»:
٣٣٠		٢٥٩-قاعده «كل عقد يضمن بصحيحه يضمن بفاسده»:
٣٣١		٢٦٠-قاعده «كما بطل العقد يتحقق اجره المثل»:
٣٣٢		٢٦١-قاعده «لا ضرر»:
٣٣٥		٢٦٢-قاعده «لا ضمان على المستعير»:

۲۶۳-قاعده «اللزوم»: ۳۳۶

۲۶۴-قاعده «المؤمنون عند شروطهم»: ۳۳۷

۲۶۵-قاعده «من احياء ارضاً فهي له»: ۳۳۸

۲۶۶-قاعده «من حاز ملك»: ۳۳۸

۲۶۷-قاعده «نفيسيل»: ۳۴۰

۲۶۸-قاعده «نفى العسر والحرج»: ۳۴۲

۲۶۹-عده «اليد»: ۳۴۳

فهرست منابع و اخذ: ۳۴۷

منابع فارس: ۳۴۷

منابع عربی: ۳۵۰

منابع انگلیسی: ۳۵۰

منابع فرانسه: ۳۵۱

مقالات حقوقی: ۳۵۱

قوانین، مقررات و آئین نامه ها: ۳۵۳

نشریات و مجلات: ۳۵۴

بخشنامه های اداری و قضایی: ۳۵۴

نشست های قضایی و وکالتی: ۳۵۵

معمول است که می‌گویند حق و عدل با دو بال وکالت و قضاوت به پرواز درآده و به سرمنزل مقصود می‌رسد. به تعبیر دیگر وکیل در رساندن حق و عدل به مقصد، به دادرس کمک می‌کند. مسیر پریپیچ و خم دادرسی مسیری صعب و پرفراز و نشیب است. پیمودن این راه به لوازمی نیازمند است. علم به عنوان موتور محرکه و وسیله حرکت در این راه است. خواه در غالب قضایات عالمانه یا وکالت مبتنی بر دانایی محوری ظاهر گردد. اما اگرچه علم به حرکت سرعت می‌بخشد اما ایمان نقش اساسی‌تری دارد و ایمان است که درستی مسیر را می‌نمایاند ایمان به آخر، ایمان به رسالت و امامت و در یک جمله سلامتی رفتار وکیل و قاضی، تضمین کننده نیل به مقصد در وکالت و قضاوت است.

علمی که به عنوان منبع حرکت در مسیری که ایمان فراروی وکیل و دادرس قرار داده است، منحصر در شناخت قواعد و مقررات حقوق نیست. بلکه منظور از علم مورد نظر، دانش و مهارتی است که زبان مشترک وکیل و دادرس است و در این اشتراک چه بسا یکی سهم بیشتری از حرکت عالمانه مبتنی بر ایمان را بر عهده گیرد به نحوی که اگر یکی دچار کاستی در هر زمینه شود، دیگری را به کارگیری توان مضاعف سرعت می‌یابد.

امروزه علم مبنای وکالت که علم مبنای قضاوت نیز به شمار می‌رود شاخه‌های فراوانی دارد که فراگرفته‌های دانشگاهی یا حوزوی یکی از آن شاخه‌هاست. ساختار دیگر آن علم، چگونگی رجوع به دادرس است و از علم نحوه بیان آموخته‌ها نیز باید به عنوان یک شاخه دیگر نام برد. علمی که به آن فن وکالت اطلاق می‌گردد فن یا همان مهارت کاربرد دانش و دانسته‌ها تکمیل کننده فرایند خدمت‌رسانی به موکل و تبیین حقوق او در میدان دادرسی است و هرچه این مهارت دقیق‌تر باشد سهم بیشتری در کمک به دادرس در جهت راهبری دادرسی ایفاء خواهد نمود.

مرکز امور مشاوران قوه قضاییه به عنوان یکی از مراجع قانونی اعطای پروانه وکالت و مشاوره حقوقی بر این باور است که دستیابی به مهارت و فن وکالت اگرچه در بخشی مرهون آزمون و خطای وکیل است، اما اینگونه نیست که احراز فن و مهارت وکالت الزاماً مسبوق به آزمون و خطا باشد، بلکه می‌توان از آزمون و خطاهایی که سابقاً اتفاق افتاده، تجربه‌ای آموخت و به دیگری که در مسیر وکالت قرار گرفته‌اند، آموخت تا در زمینه وکالت شخصی، نیاز به کسب تجربه صرفاً براساس خطای ارتكابی نباشند و البته کسب مهارت، الزاماً مسبوق به خطا نیست و به مصداق کار نیکو کردن از پر کردن باشد و اهتمام وکلای همکار نگارنده تجربیات درخصوص موضوع به بحث، مشمول عنوان تجربه و مهارت ناشی از وکالت‌های متعدد در حوزه‌های تخصصی است. در این مجموعه به رشته تحریر درآمده است. در ارتباط با آنچه در این مجموعه آمده، ذکر نکات ضروری است.

۱- مجموعه حاضر از بخش‌های مختلف تشکیل شده و هر بخش از مطالب به قلم یکی از وکلای مرکز امور مشاوران است. از آنجایی که هر نویسنده از روش خود در نگارش تبعیت می‌کند، بنابراین چنانچه تفاوت موسمی بین بخش‌های مختلف باشد، ناشی از این امر است.

۲- آنچه توسط هر محقق نگارش یافته متکی بر اندیشه و تجربه شخصی او در وکالت است و این تجربه تا حد زیادی تحت تاثیر سیاست قضایی دادگاه خود مراجعه بوده است و نمی‌توان نسبت به آن حکم کلی نمود.

۳- آنچه در دیدگاه‌ها و نظریه‌پردازی نویسندگان مطالب بیان شده، الزاماً دیدگاه مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضاییه نمی‌باشد.

۴- مطالب متناسب با قوانین و مقررات زمان نگارش تنظیم و تدوین شده‌اند. بنابراین تغییرات قانونی بعد از انتشار کتاب نباید مبنای ارزشیابی مطالب باشد؛ اگرچه سعی شده است مطالب به روز باشد.

۵- از آنجایی که یکی از فنون وکالت تنظیم بهینه لایحه دفاعیه است و دانش مبنای نگارش لایحه نیز در ارتقای کیفیت آن سهم به سزایی دارد و از طرفی در مواردی که قانون دارای سکوت یا اجمال و ابهام است، منابع معتبر فقهی یکی از تکیه‌گاههای وکیل در تنظیم لوایح دفاعی و مرد استناد دادرس در قضاوت است، لذا در بخشی از کتاب قواعد مهم فقهی مورد بحث و بررسی واقع شده‌اند تا وکیل بتواند در موارد ضروری از آنها برای تنظیم لایحه دفاعیه یا دفاع شفاهی در دادگاه استفاده کند. بنابراین کسانی که مطالب کتاب را مطالعه می‌فرمایند. این بخش از مطالب را که ظاهراً بطور مستقیم زیر مجموعه فنون وکالت قرار نمی‌گیرد با توضیحی که بیان شد مورد توجه قرار دهند.

در خاتمه از معذرت‌خواهی محترم کز جناب آقای علی ادیبی که مدیریت گروه نگارش را عهده‌دار بوده‌اند و از ادبای محترم گروه که نام آنان در ابتدای این کتاب آمده و همچنین از مدیریت محترم انتشارات نشر سانس که این اثر را به زیور طبع و انتشار آراسته‌اند، تقدیر و سپاسگزاری می‌شود.

بدالرضا مومنی

رئیس مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و کارشناسان قوه قضاییه